

De eerste crèche van Zutphen?

De kortstondige geschiedenis van de Kinderbewaarplaats

Wie denkt dat een kinderbewaarplaats of crèche iets van de laatste tijd is heeft het mis. Op drie februari 1902 werd in Zutphen een dergelijke instelling geopend. Deze werd gevestigd in het pand Oude Wand 15 en was op alle werkdagen geopend van half acht 's morgens tot half negen uur 's avonds.

Moeders die uit werken gingen, weduwnaars en zieke moeders konden hun kinderen, in de leeftijd van zes weken tot drie jaar, daar onderbrengen tegen een vergoeding van 10 cent per dag of zeven cent voor een halve dag. Meerdere kinderen uit één gezin kregen korting. De aanvraag voor plaatsing moest 24 uur vantevoren ingediend worden tenzij de ouders bij de directrice of bij één van de bestuursleden bekend waren. Voor goede voeding, gezonde ligging en "zorgvuldige oppassing" werd gezorgd.

Hoewel deze instelling in een behoefte bleek te voorzien hing het voortbestaan na enige jaren al aan een zijden draadje.

De visie van de krant

In een advertentie in de *Zutphensche Courant* werden de leden uitgenodigd voor een vergadering op maandag 16 oktober 1905 om half drie in de Bovenkoffiekamer van de Grote Sociëteit.

In de krant van 18 oktober staat dat als de jaarlijkse bijdragen van de contribuënten niet flink verhoogd werden – zodat er een stevig zilveren fundament ontstond – sluiting onvermijdelijk was. Die opheffing zou een grote leegte achterlaten. Want in één jaar werden er 3.915 kinderen verpleegd. Soms was het er zo vol dat aanvragen afgewezen moesten worden.

De kinderbewaarplaats deed goed werk. Vrouwen die uit werken gingen, koopvrouwen die met hun negotie de weg op

moesten en niet wisten waar ze hun kleintjes moesten laten (het aantal moeders dat buitenshuis moest werken – niet uit weelde – was helaas groot) konden hun kinderen in de kinderbewaarplaats onderbrengen waar ze goed werden verzorgd.

De buurvrouw kon niet altijd bijspringen en als dat gebeurde, was de wil vaak beter dan de daad. De kleine alleen thuis laten in een gesloten huis zonder toezicht was gevaarlijk, onzindelijk en om vele andere redenen die een moeder zich het best kan voorstellen, verkeerd. De moeder wist dat haar kind in de kinderbewaarplaats veilig was.

Hoeveel kleine tobbers die het slachtoffer zouden zijn geworden van moeders afwezigheid, om brood voor het gezin te verdienen, waren door de kinderbewaarplaats gered van versuffing en vervuiling? Hoeveel vrouwen hadden op dagen dat ze bij hun kinderen in het tehuis konden blijven om meer zorg aan dat kind te besteden niet geleerd om de juiste lichamelijke en geestelijke verzorging aan het kleintje te geven?

In het begin waren de vrouwen fel tegen een dergelijke instelling. Maar toen ze zagen wat daar gebeurde verdween die tegenstand als sneeuw voor de zon. Sluiting nu zou voor velen, en indirect ook voor de stedelijke samenleving, een verlies zijn.

Aan het eind van het artikel wordt opgeroepen dit project financieel te steunen.

Het bestuur van de kinderbewaarplaats zat ook niet stil en stuurde ongeveer duizend circulaire rond om te proberen een betere financiële basis te krijgen. Als de jaarlijkse inkomsten met f 500.– zouden stijgen was het voortbestaan gewaarborgd. Dat lukte niet en dus was het niet mogelijk

Oudewand 15, tweede pand van links, huisvestte vroeger de Kinderbewaarpplaats (foto: Jaap C. Riemens).

het beheer van de kinderbewaarpplaats op een hechte basis voort te zetten. Van de toegezegde eenmalige bijdragen werd geen gebruik gemaakt omdat dit alleen maar uitstel van executie betekende. Daarom besloot het bestuur gebruik te

maken van de machtiging die de ledenvergadering haar had gegeven en werd de kinderbewaarpplaats op 1 november 1905 opgeheven.

In de gemeenteraadsvergaderingen wordt over deze sluiting met geen woord gerept.